

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: TYDAL MENIGHETS RÅD

dok 750

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

Kultur- og idrettsdepartementet	
Saksnr. 200606109	Dato 29.11.06
Kode. Ki-501	Beh.....

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Jfr. vedlagte svar!

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

Jfr. vedlagte svar

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
- De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- Det humanistiske verdigrunnlaget
- At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

Jfr. vedlagte svar!

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellestråd)
- Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Staten bør føre en aktivt støttende religionspolitikk. Det skal være full religionsfrihet i Norge. Staten skal legge forholdende til rette for utøvelsen av religiøs virksomhet blant annet gjennom å sikre en tilstrekkelig finansiering til de ulike tros- og livssynsamfunn.

Selv om Grunnloven fremhever "den evangelisk-lutherske religion" som den dominerende og den som står nærmest statsforfatningen, skal andre livssynsamfunn være sikret både økonomisk grunnstøtte og tilskudd til seremonirom.

2. Den norske kirke som statskirke:

- At statskirkeordningen bør videreføres. Dagens kirkeordning, med sin store oppslutning og organisering også i vår tid, har vist seg å være en tjenelig og god ordning både for kirken og samfunnet.
- Statskirkeordningen er den beste garantien for å sikre at det på lang sikt finnes en åpen, inkluderende, landsdekkende og likestilt folkekirke i hele Norge.
- Erfaring gjennom tidene har vist at gjeldende ordning gir rom for ulike teologiske syn, og på den måten har vært en garanti for bredden og mangfoldet i det kirkelige landskap.
- Statskirkeordningen gir all religion/livssyn betydning i det offentlige rom og sikrer disse like økonomiske rammevilkår.
- Statskirkeordningen vil, gjennom sin offentlige forvaltning, fortsatt være en viktig kultur og tradisjonsbærer i vårt land.
- Ordningen har også vist seg å sikre at Den norske kirke er en nasjonal og enhetlig kirke, samtidig som den opprettholder nærheten og samspillet mellom religionsutøvelse og lokale myndigheter.
- At de to alternativene i Gjønnes-utvalget som innebærer en oppheving av statskirkeordningen ikke gir de nødvendige garantier for at disse viktige og grunnleggende prinsipper og verdier kan videreføres.
- At det fortsatt er mulig å tilpasse, reformere og utvikle Den norske kirke videre innenfor dagens grunnlovsforankring.

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

Den norske kirke bør være forankret i grunnloven.

Forum for statskirken vil påpeke at Gjønnes-utvalgets Modell 2 (rammelov) vil innebære at Stortinget, avhengig av skiftende flertall, vil kunne vedta endrede rammer for Den norske kirke gjennom allminnerlig flertall. En grunnlovsendring krever på sin side 2/3 flertall.

En eventuell endring av kirkeordning vil være en så grunnleggende endring av vårt lands konstitusjon at spørsmålet om et eventuelt skille mellom stat og kirke bør legges fram for folket i en folkeavstemning.

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Den norske kirke bør ha en offentlig finansiering.

Dersom kirken helt eller delvis finansieres gjennom medlemsavgift, vil prinsippet om at bare dåp kvalifiserer til medlemskap være brutt. Form for statskirken er bekymret for at dette vil

svekke folkekirken i Norge. Det kan også innebære at frikirkesamfunn og andre livssyn helt eller delvis får avkortet sin statsstøtte. Det kan lett oppstå store forskjeller mellom resurssterke og resurssvake menigheter og kan føre til et redusert kirkelig tilbud i deler av Norge. Erfaringene fra Sverige viser at innføringen av frivillig kirkeskatt har ført til en avskalling på ca 1 prosent i året siden skillsmissen mellom stat og kirke, til sammen flere hundre tusen medlemmer. Dette er ti ganger mer enn den årlige utmeldingen fra Den norske kirke. En tilsvarende svekkelse av medlemsgrunnet i Den norske kirke vil over tid undergrave kirkens bærekraft i samfunnet.

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Uansett hvilken tilknytningsform det skal være mellom Staten og den norske kirke bør demokratiseringsprosessen fortsette. Det er nødvendig å vurdere nye valgordninger for å øke valgdeltakelsen f. eks ved å ha direkte valg til de kirkelige rådene, utover menighetsråd, og Kirkemøtet.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

At de konstitusjonelle konsekvenser ikke er tilstrekkelig drøftet i Gjønnes utvalgets innstilling. Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke med tett tilknytning til statsforvaltningen og monarkiet som statsform. På denne bakgrunn bør Den norske kirke fortsatt forankres direkte i statsforfatningen - det vil si en fortsatt statskirkeordning. En eventuell verdiparagraf i Grunnloven bør slå fast at det norske samfunnet skal bygge på kristne og humanistiske verdier.

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

Den lokale kirke (kirkelige fellesrådet) bør stå for gravferdsforvaltningen, slik ordningen er i dag. Drift av kirkegårder er et sensitivt forvaltningsområde. I fellesrådene er det bygget opp verdifull kompetanse som har vist seg å fungere godt. Undersøkelser viser (jf. NOU 2006:2 s. 136) at folk er tilfreds med hvordan kirkelig fellesråd har forvaltet gravferdsordningen. Forum for statskirken viser til at alle de nordiske landene har majoritetskirken ansvaret for dette området, også etter innføring av ny kirkeordning med skille mellom stat og kirke.

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Den lokale kirke/soknene bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret.

I henhold til den lutherske tradisjon har menighetene et sterkt selvstyre og ansvar for å konstituere den lokale kirken. Historisk er det lokalbefolkningen i hvert enkelt sogn som har bidratt til reisingen av kirkebygg. Kirkebyggene er mange steder produkt av stor lokal dugnadsinnsats, innsamlinger og gaver fra private. Dette er også ett uttrykk for at kirkebyggene fortsatt er en viktig identitetsmarkør lokalt, og er ofte stedets eneste monumentalbygg.